

Informasjon om Sentre for fremragende forskning (SFF) og Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)

Gro E M Helgesen, Divisjon for vitenskap
Dag Kavlie, Divisjon for innovasjon

Oslo, 30. mars 2005

Formål

- Presentere SFF og SFI ordningene som del av Forskningsrådets samlede portefølje
 - SFF - Gi en første orientering om kommende utlysning
 - SFI – Orienterere om status for arbeidet med et nytt virkemiddel
- Orienterere om videre prosess for potensielle søkermiljøer
 - Planlagt fremdriftsplan
 - Tilgang på informasjon / veiledning
 - Kontaktpersoner i Forskningsrådet

SFI-ordningen forutsetter politisk aksept gjennom Forskningsmeldingen og videre behandling i Hovedstyret

- Det gjøres oppmerksom på at lansering av SFI ordningen forutsetter at forslaget følges opp i Forskningsmeldingen
- Det som legges frem om SFI er under arbeid, utlysningstekst skal behandles i Hovedstyret

Regjeringens forskningsmelding følger opp forslaget om å opprette en ny ordning med sentre for forskningsdrevet innovasjon

Forskningsmeldingen trekker frem følgende Momenter som bør vektlegges ved etablering av SFI ordningen:

- Sentrene skal som hovedregel ha internasjonal forankring
- Viktig at også mindre, FoU-intensive bedrifter kan delta i SFI
- Utlysning bør foregå samtidig med SFF
- Deltagere i et SFI må klargjøre intellektuelle rettigheter

Introduksjon

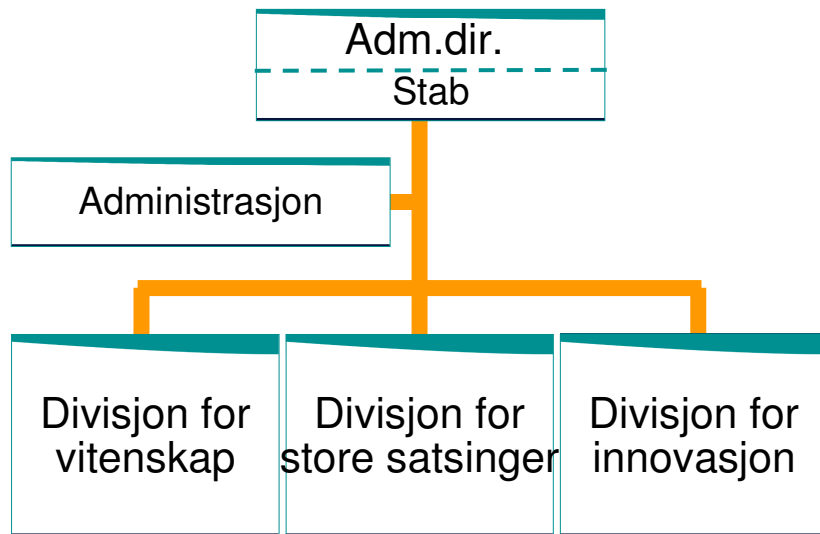
Orientering –
Sentre for fremragende forskning

Orientering –
Sentre for forskningsdrevet innovasjon

Avsluttende kommentarer

Forskningsrådets nye strategi vektlegger kvalitet i forskning og innovasjon

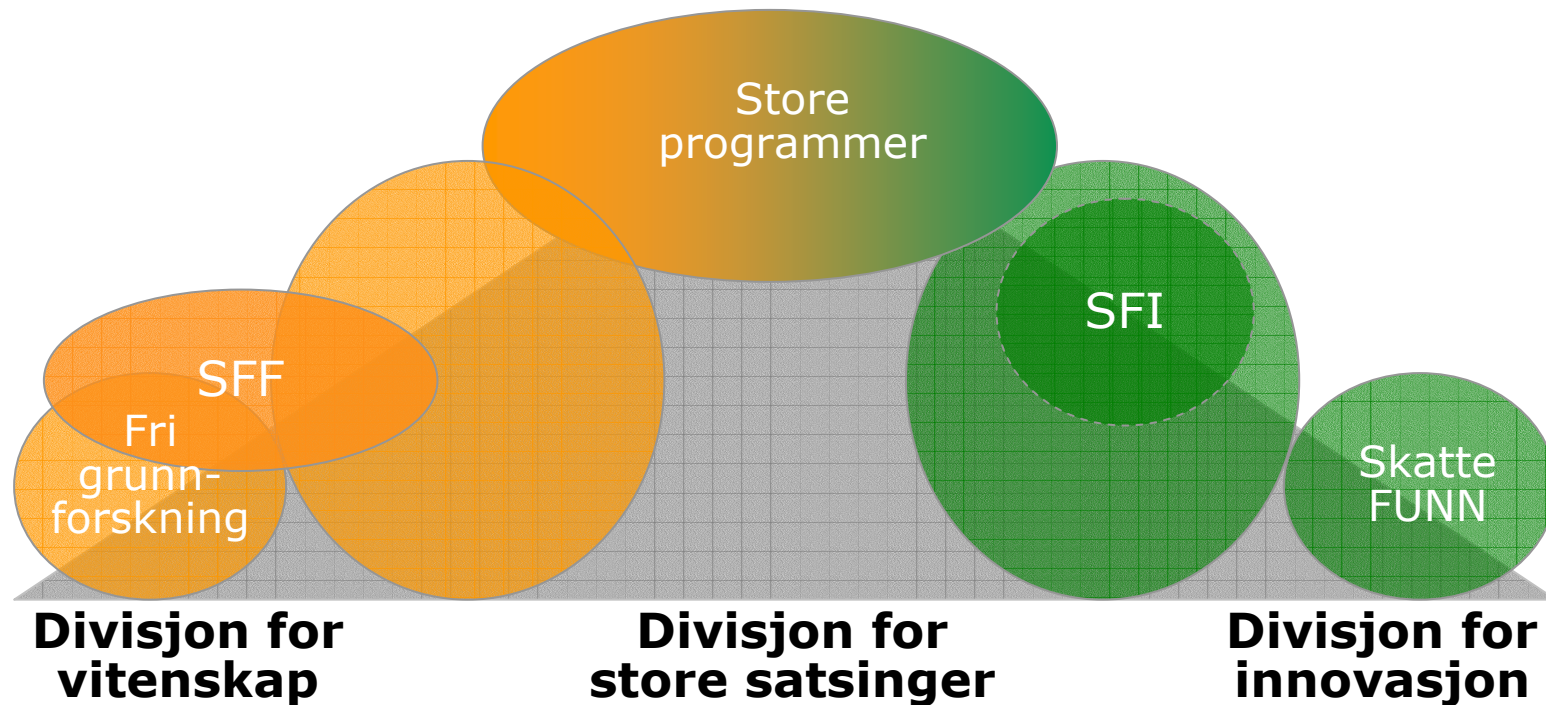
Forskningsrådet har nå
betydelig klarere fokus

Fem målsetninger står
sentralt

- 1 Bedre kvalitet i forskningen
- 2 Mer forskning for innovasjon
- 3 Styrket dialog mellom forskning og samfunn –
- 4 Styrket internasjonalisering av norsk forskning
- 5 Ta bedre vare på talentene

SFF og SFI vil være sentrale virkemidler i en ny, helhetlig portefølje

Introduksjon

Orientering –
Sentre for fremragende forskning

Orientering –
Sentre for forskningsdrevet innovasjon

Avsluttende kommentarer

Fagevalueringer har sett på "tilstanden" i norsk forskning

- Kjemi (1997)
- Geofag (1998)
- Biovitenskap (2000)
- Fysikk (2000)
- Matematikk (2002)
- IKT (2002)
- Lingvistikk (2002)
- Statsvitenskap (2002)
- Medisinsk og helsefaglig forskning (2004)
- Pedagogikk (2004)
- Teknologi og ingeniørfag (2004)

Konsistente funn

- Savner strategisk tenkning og vitenskapelig lederskap
- Savner finansiell langsiktighet og stabilitet
- Svak internasjonal publisering
- Mangel på avansert utstyr
- Rekrutteringsproblemer
- Generelt ujevn kvalitet, men mange forskergrupper med høy internasjonal standard

Forskningsrådets svar på utfordringene

- Langsiktig og stabil støtte til forskergrupper på høyt internasjonalt nivå (SFF)
- Langsiktig og stabil støtte til unge forskere som kan etablere nye grupper (YFF)
- Støtte til nye samarbeidsformer og koordinering mellom etablerte grupper (STORFØRSK)
- Rekrutteringsstøtte (primært postdok)
- Planlagt ny ordning med Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)

Formål med SFF-ordningen

- Fremme og belønne vitenskapelig kvalitet i norsk forskning
- Fremme grunnleggende forskning på høyt internasjonalt nivå gjennom langsiktig og romslig finansiering
- Styrke internasjonalisering i norsk forskning
- Skape merverdi gjennom senterdannelse i vertsinstitusjonen
- Bygge opp sterke forskergrupper
- Utvelgelse i sterk konkurranse
- Fremme forskerrekruttering

Status for SFF

- 13 sentre – valgt ut etter konkurranse mellom 129 søkere
- Totalt budsjett på 450 mill kr. Derav 155 fra Forskningsrådet
- Kvalitet (med relevans som tilleggskriterium)
- Oppstart 1.1.2003
- Midtveisevaluering etter 3 ½ år – basis for evt. full tiårsperiode

- Vertsinstitusjoner:

NTNU	3	UMB	1
UiB	3	PRIØ	1
UiO	3	NGI	1
UiT	1		

Finansiering – ny utlysning

- Fondet for forskning og nyskaping:
80 mill. kr (2007-2011)
- 5-10 sentre à 6-15 mill. kr fra
Forskningsrådet

Kriterier

- Åpen kunngjøring – ingen tematisk avgrensning
- Vitenskapelig kvalitet er hovedkriteriet
 - *originalitet, soliditet, faglig relevans*
 - *vitenskapelig nivå og miljø*
 - *forskerutdanning*
 - *faglig ledelse*
 - *forskningsmiljø og infrastruktur*
 - *likestillingsperspektiver*
- Vekt på potensiell nyskaping og originalitet

Krav til søknad

- Vertsinstitusjonen søker – bør bidra til begrenset antall søknader
- Samfinansiering med vertsinst. og andre
- Hovedmodell er et samlokalisert senter med avklart organisasjonsplan og ledelse
- Plan for forskerutdanning
- Plan for avvikling

Søknadsprosess

- Prekvalifisering – noe forenklet søknad
- Full søknad
- Prosess for søknadsbehandling
 - Faglig vurdering av minst tre fagekspertter
 - Internasjonal vitenskapelig komité – samlet
 - Divisjonsstyret for vitenskap
 - Forskningsrådets hovedstyre

Introduksjon

Orientering –
Sentre for fremragende forskning

Orientering –
Sentre for forskningsdrevet innovasjon

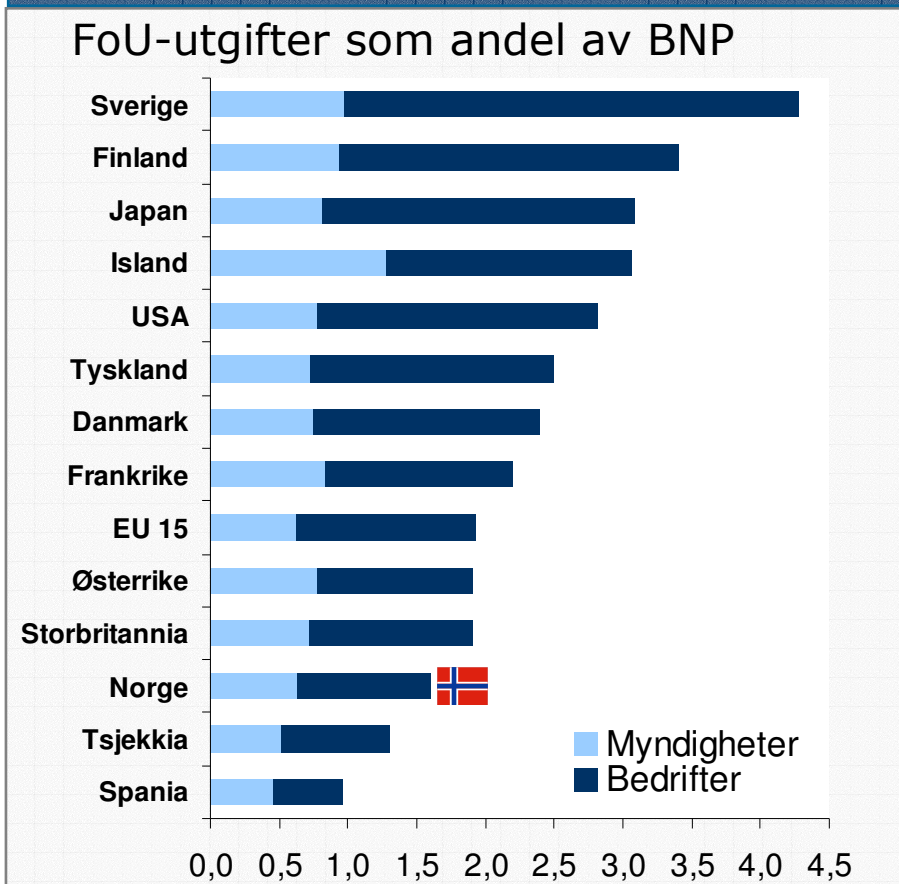
Avsluttende kommentarer

Formål med SFI ordningen

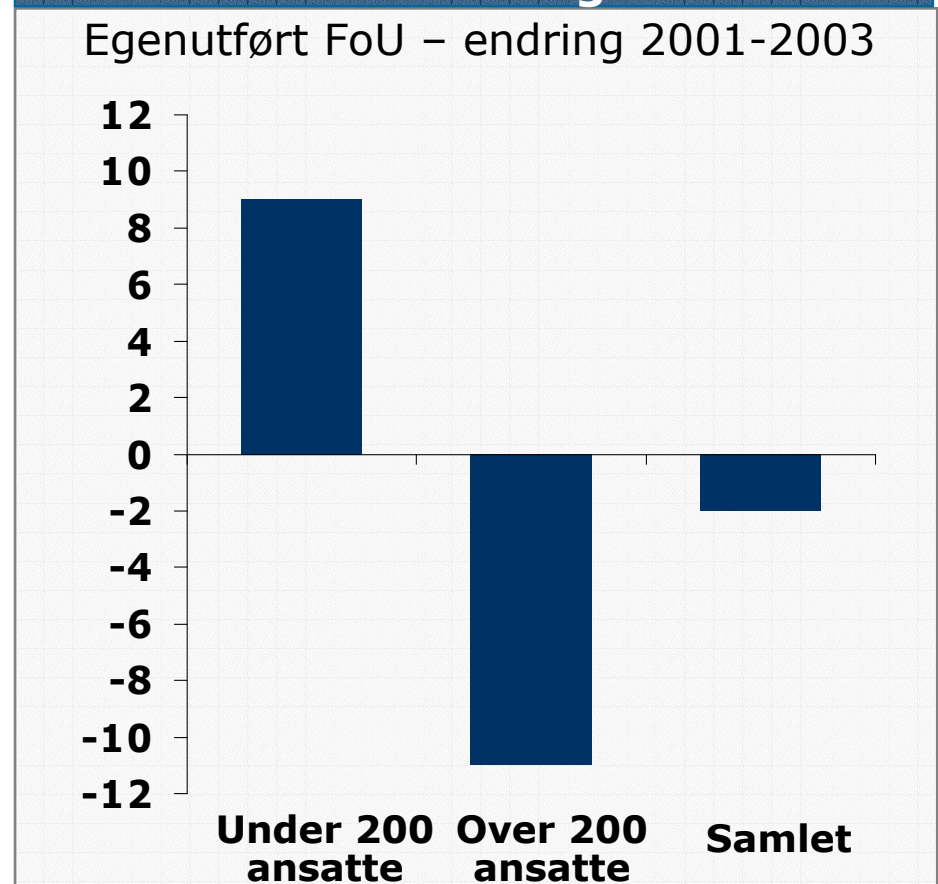
- Skape tett samspill mellom fremstående forskningsmiljøer og partnere fra innovativt næringsliv og innovative offentlige foretak
- Fremme utvikling av næringsrettede forskningsmiljøer som ligger i den internasjonale forskningsfronten
- Utvikle kompetanse som gir potensial for økt verdiskaping, nyskaping og innovasjon
- Gjøre det attraktivt for bedrifter som arbeider internasjonalt å etablere virksomhet i Norge

Utfordring å mobilisere næringslivets satsing på FoU

Norsk næringsliv investerer klart mindre enn ledende land i FoU

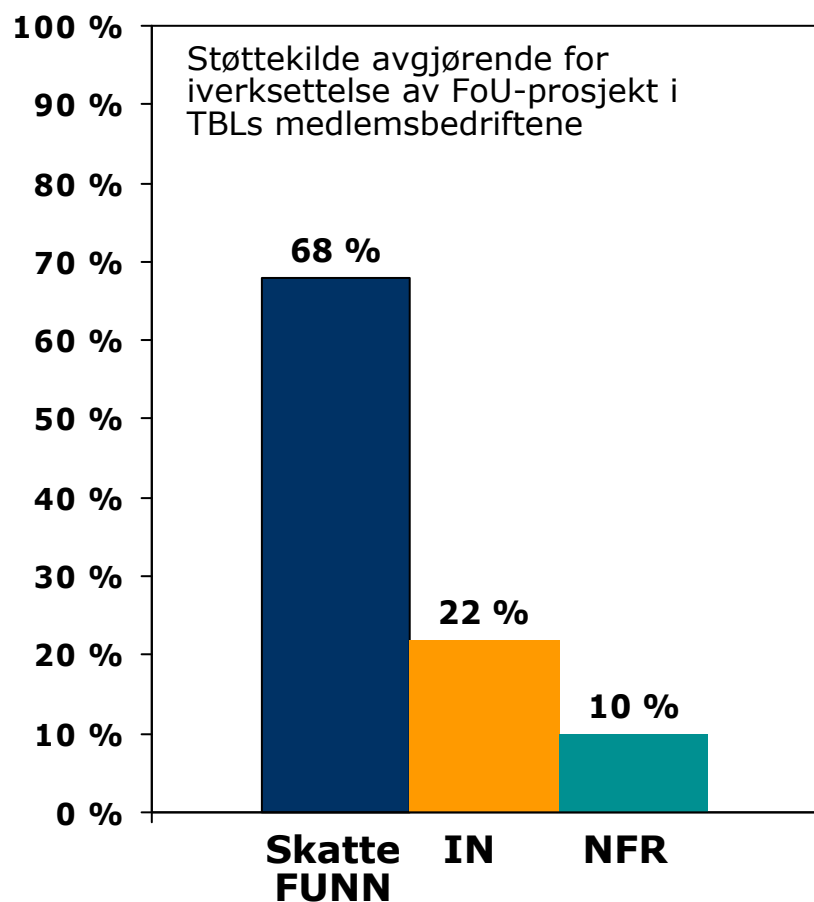

Negativ utvikling i store bedrifters investeringer

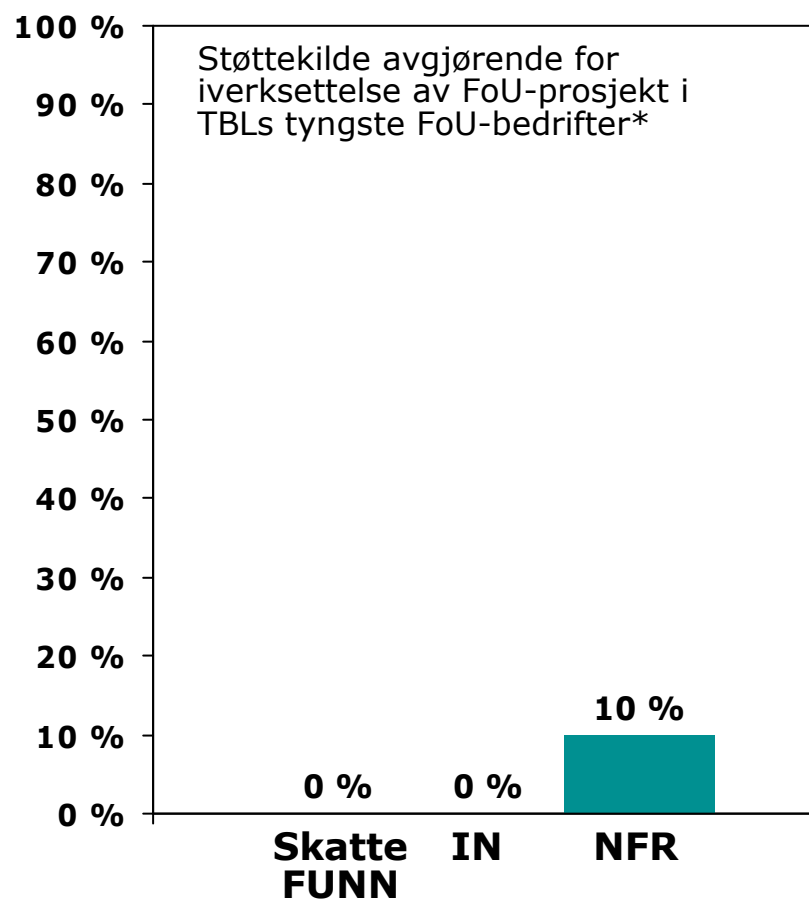
Dagens virkemidler treffer ikke "FoU-lokomotivene" godt nok

SkatteFUNN er viktig for norske teknologibedrifter...

Kilde - TBLs innovasjonsrapport 2004

...men behov for virkemidler som stimulerer de tyngste aktørene

* De 20 mest FoU og innovasjonsintensive

Organisering av SFI

Under arbeid, Hovedstyret skal ha en endelig behandling av dette

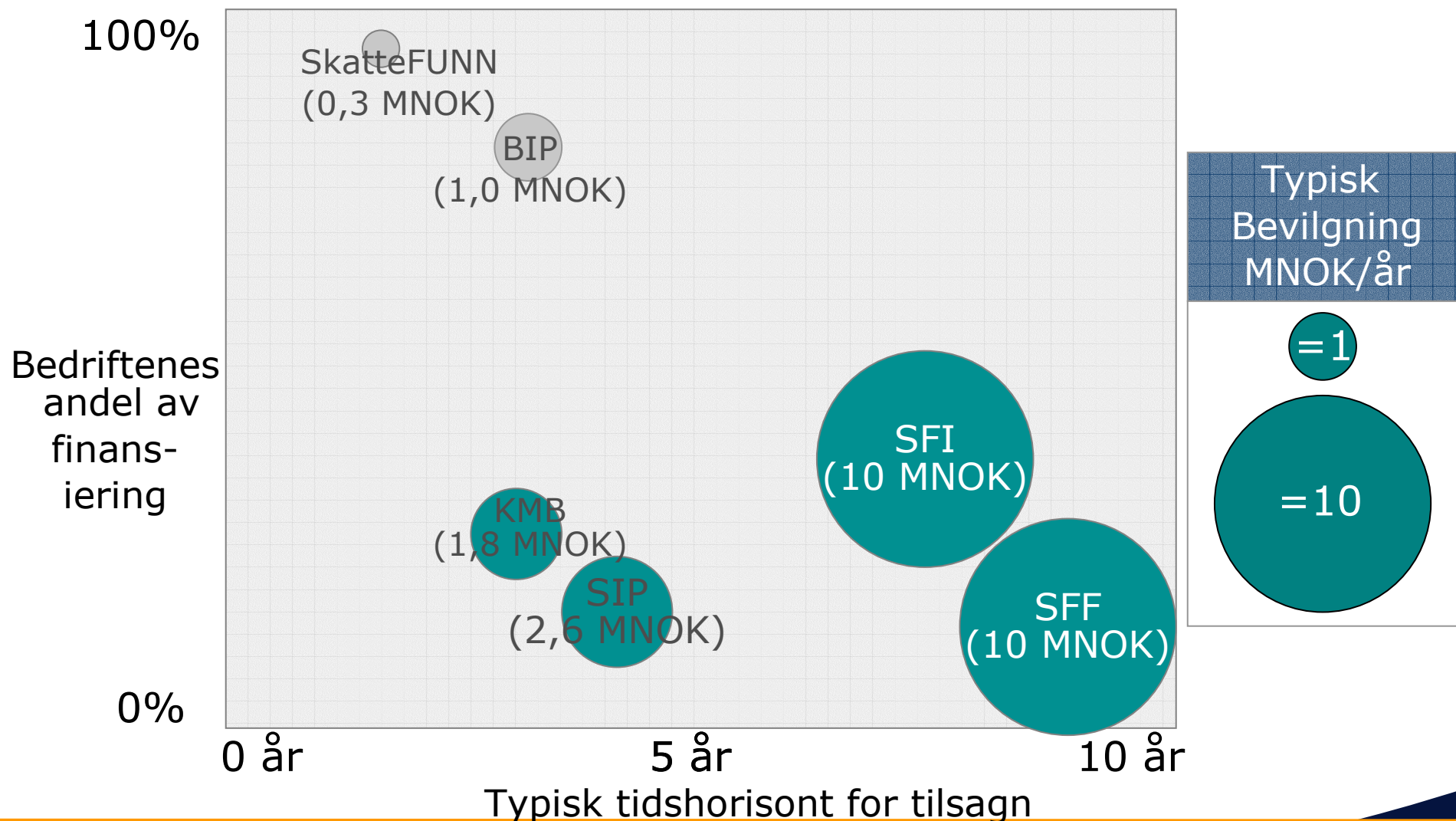
- Sterk faglig ledelse, felles forskningsplan med styre hvor brukerinteressene har majoritet
- Vertsinstitusjoner: Universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter
- Bedriftspartnere må delta aktivt
 - Finansiering
 - Forskning
 - Ledelse
- Fysisk samlokalisering utgangspunktet. Virtuelle sentre aksepteres med krav til utveksling av forskere mellom vertsinstitusjon og noder
- Andre samarbeidspartnere: Offentlige foretak og andre forskningsinstitusjoner
- Internasjonalisering og forskerutdanning en viktige forutsetning

Finansiering av SFI ordningen

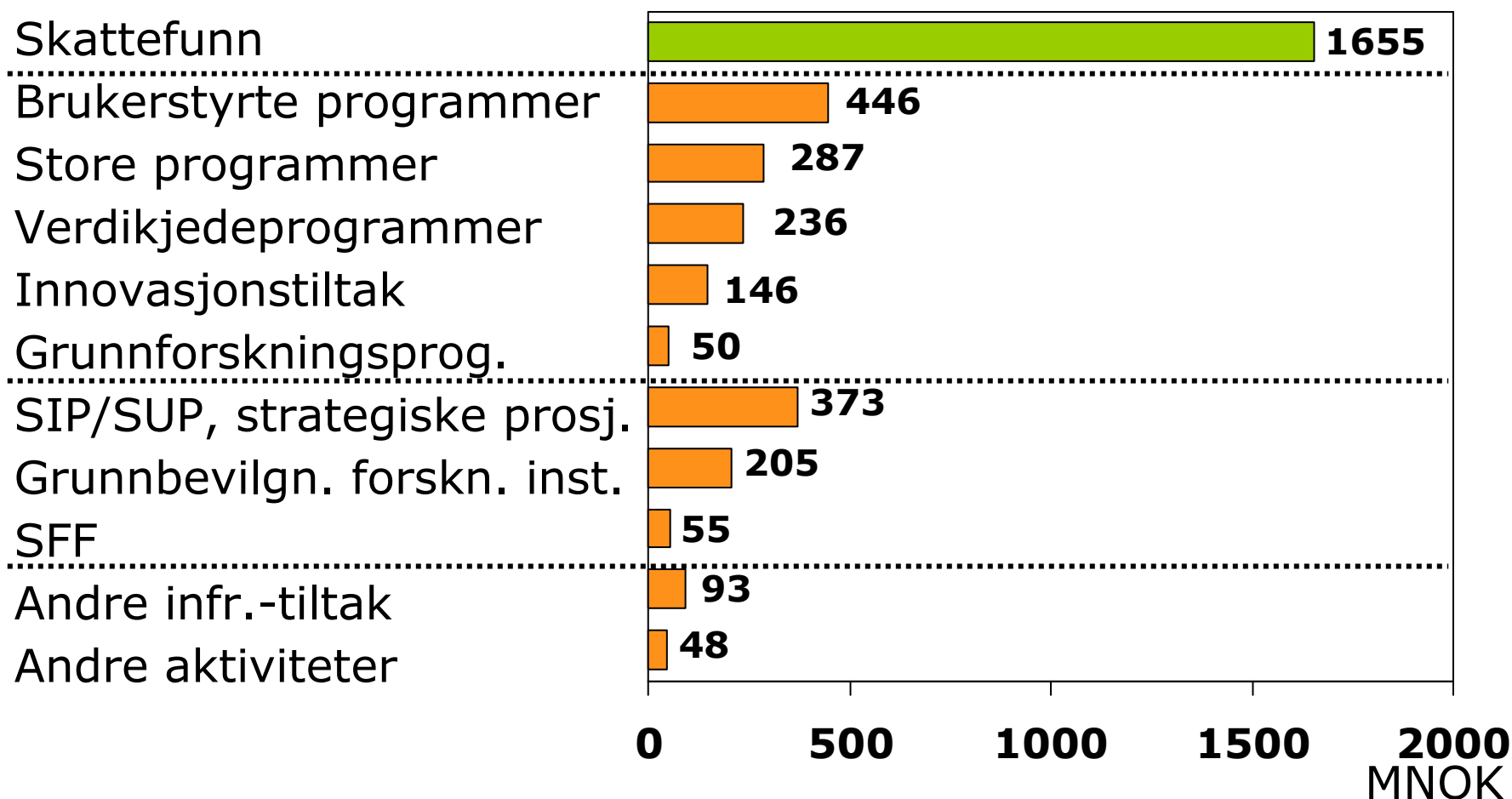
Under arbeid, Hovedstyret skal ha en endelig behandling av dette

- Avsatt 80 mill kr/år fra Fondet for forskning og nyskaping (2006-2010)
- 7-9 sentre med bevilgning fra Forskningsrådet på 9-11 mill kr/år i 5 år pluss forlengelse 3 år
- Minst 50% av budsjett fra vertsinstitusjonen og partnere
- Bedriftspartnere bidrar med minst 25% av budsjett
- Forutsetter egeninnsats fra vertsinstitusjon og partnere som inngår i budsjett

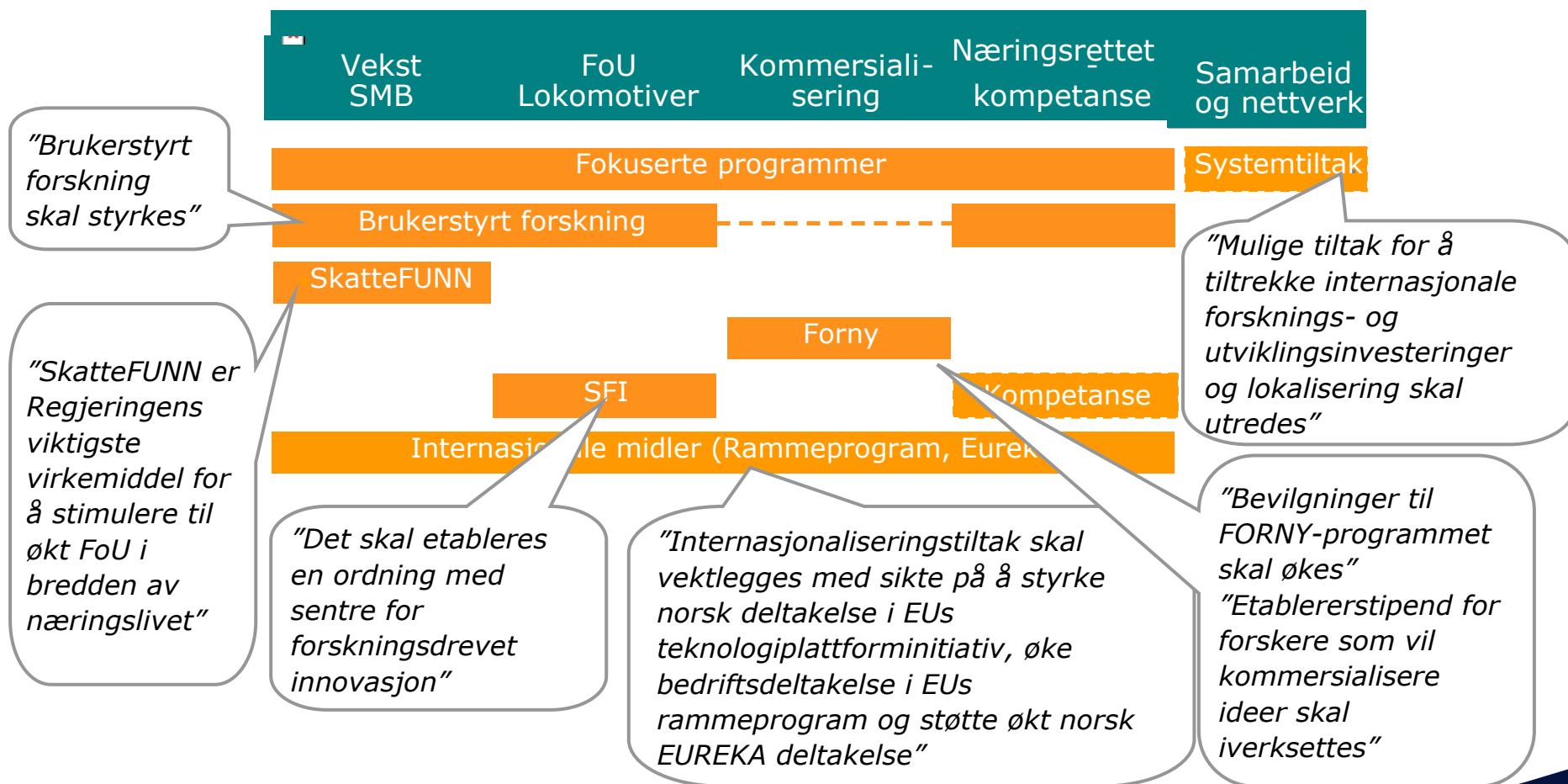
SFI vil være et meget ambisiøst innovasjonsvirkemiddel

Forskningsrådets nåværende portefølje av næringsrettede virkemidler (budsjett 2004, MNOK)

Forskningsmeldingen gir støtte til Forskningsrådets nye portefølje av innovasjonsvirkemidler, SFI inngår som ett av virkemidlene

Kriterier og krav til SFI søknad

Under arbeid, Hovedstyret skal ha en endelig behandling av dette

- Åpen kunngjøring, ingen tematiske føringer
- Vertsinstitusjonen søker – bør bidra til å begrense antall søknader
- Ved utvelgelse av sentre vurderes næringsmessig profil
- Vitenskapelig kvalitet ett hovedkriterium, må ligge på høyt internasjonalt nivå
- Verdiskapings- og innovasjonspotensial det andre hovedkriterium
- Søknaden må omfatte:
 - Visjon og forskningsplan
 - Ledelse og organisering
 - Internasjonalt samarbeid og forskerutdanning
 - Profil og kompetanse for seniorforskere
 - Intensjonserklæringer fra bedriftspartnere

Søknadsprosess for SFI

Under arbeid, Hovedstyret skal ha en endelig behandling av dette

- Ett trinns søknadsprosess
- Vitenskapelig kvalitet bedømmes av internasjonale fageksperter og internasjonalt panel
- Potensial for innovasjon og verdiskaping blir bedømt av nasjonale paneler
- Styreutvalg Divisjon for Innovasjon innstiller til Hovedstyret

Tentativ prosess frem til implementering av SFI

Høst 2006:

Oppstart av sentrene

Sommer 2006:

Kontraktsforhandlinger med
vertsinstitusjoner

Vinter 2005-

Vår 2006:

Søknadsbehandling

Høst 2005:

Søknadsfrist

Vår 2005:

SFI-ordningen utlyses

Vår 2005:

Myndighetene gir klarsignal til å
iverksette SFI-ordningen

Januar 2005:

SFI-forslaget sendt til UFD som
innspill til forskningsmeldingen

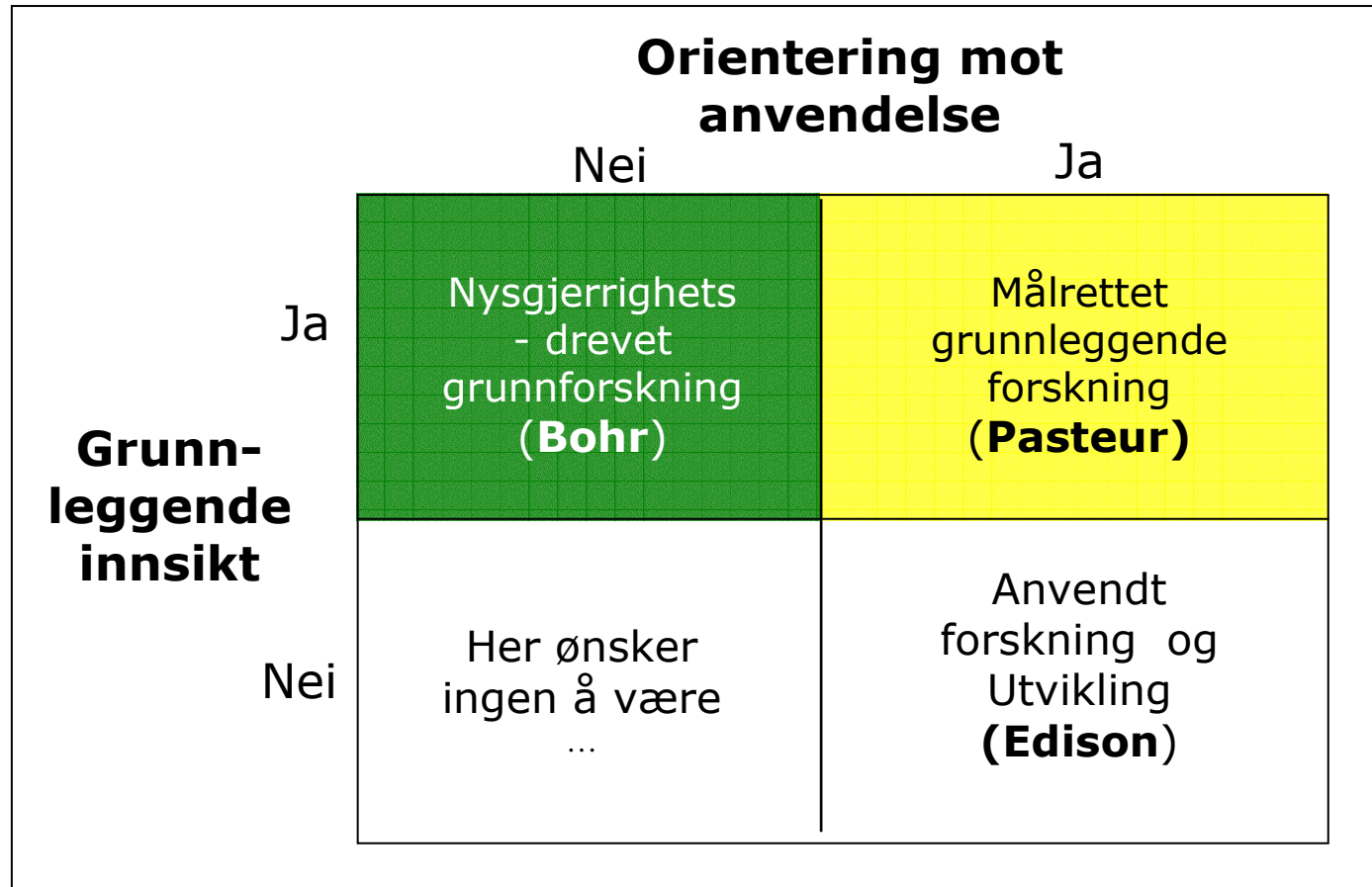
Introduksjon

Orientering –
Sentre for fremragende forskning

Orientering –
Sentre for forskningsdrevet innovasjon

Avsluttende kommentarer

SFF ligger i Bohrs kvadrant og SFI i Pasteurs Kvadrant

SFF og SFI – Hva kjennetegner de to ordningene ?

Overordnet sammenlikning

Felles kjennetegn

- Grunnleggende forskning på høyt internasjonalt nivå
- Fremmer internasjonalisering

- Grunnleggende forskning på høyt internasjonalt nivå
- Fremmer internasjonalisering

Særtrekk

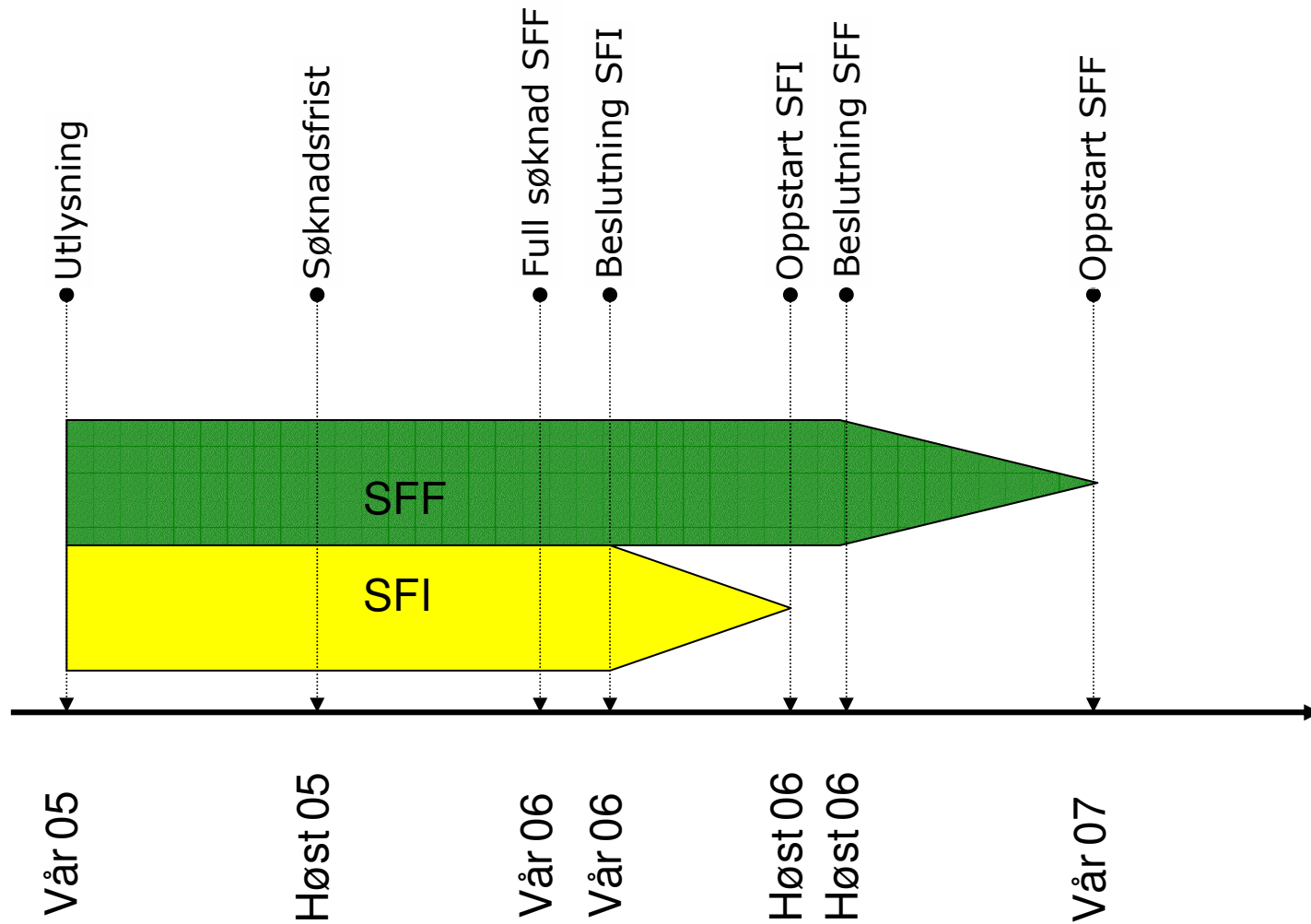
- Fremmer vitenskapelig kvalitet i norsk forskning
- Fremmer forsker-rekruttering

- Bygger opp kompetanse med potensial for verdiskaping og innovasjon
- Samspill mellom sterke forskningsmiljøer og innovative bedrifter

Felles forventinger til SFF og SFI

- Bygger opp sterke forskingsmiljøer
- Langsiktig investering i forskning
- Gi merverdi for de enheter som deltar
- Gir ringvirkninger gjennom kompetanse og rekruttering av stor betydning langt utover sentrenes levetid

Overordnet fremdriftsplan for SFF- og SFI- prosess

Informasjon og kontaktpersoner i Forskningsrådet

Vitenskapsdivisjonen har ansvaret for SFF

Spørsmål knyttet til prosess/innhold for SFF

- Gro E.M Helgesen, Divisjon for vitenskap (gh@forskningsradet.no)

Innovasjonsdivisjonen har ansvaret for SFI

Spørsmål knyttet til prosess/innhold for SFI

- Dag Kavlie, Divisjon for innovasjon (dk@forskningsradet.no)

Forskningsrådets hjemmesider vil inneholde oppdatert informasjon

Etter utlysning vil vi orientere om opplegg for veiledning om søknadsutforming